

УДК 331.454

ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНИМ ЗАХВОРЮВАННЯМ І ВИРОБНИЧОМУ ТРАВМАТИЗМУ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вишняков Д.С. здобувач першого рівня освіти інженерно-енергетичного факультету

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Науковий керівник – старший викладач Курепін В.М.

Проведено аналіз виробничого травматизму та професійної захворюваності на підприємствах. В результаті дослідження виявлено причини нещасних випадків та професійних захворювань. Визначено недоліки з питань охорони праці, які присутні на підприємствах галузі, а також надано рекомендації щодо покращення умов праці та промислової безпеки.

An analysis of occupational injuries and occupational morbidity at enterprises was conducted. The study revealed the causes of accidents and occupational diseases. The shortcomings in the field of occupational safety, which are present in the enterprises of the industry, were identified, as well as recommendations on improvement of working conditions and industrial safety were given.

Незважаючи на впровадження сучасних і більш безпечних технологій, питання виробничого травматизму та професійної захворюваності на сьогодні не втрачає своєї актуальності. Одним з найважливіших елементів системи охорони праці є попередження нещасних випадків на виробництві та профілактика професійних захворювань. Конституцією України закріплені права кожної людини на працю в умовах, що не загрожують її життю і здоров'ю, що відповідають усім вимогам безпеки і санітарним нормам. Але, незважаючи на докладені зусилля роботодавців, на проведення заходів щодо поліпшення умов праці, вдосконалення оснащення, забезпеченості засобами

індивідуального захисту, що проводяться інструктажі, рівень виробничого травматизму має дуже високий показник як в окремо взятих регіонах, так і в цілому по країні.

Високий рівень виробничого травматизму і пов'язані з ним соціально економічні наслідки сьогодні становлять серйозну проблему. На виробництві травми виникають внаслідок непередбаченої дії на робітника небезпечного виробничого фактору при виконанні ним трудових обов'язків[1]. Виробнича травма класифікується, як раптове механічне (забої, переломи, рани), фізичне (рухомі вузли машин, механізмів, інструмент,, завищений рівень шуму, вібрації), хімічне (хімічні опіки, загально токсичні гострі отруєння), біологічне (бактерії, віруси, рослинні та тваринні мікроорганізми), психофізіологічне (фізичне та нервово перевантаження організму людини), комбіноване та інші пошкодження тіла людини у виробничих умовах.

Статистика свідчить, що розподіл травматизму за основними галузями виробництва протягом багатьох років залишається постійним. Однією з травмонебезпечних галузей є агропромисловий комплекс, де смертельні травми в процентному відношенні складають у рослинництві – 24% від загальної кількості травм, тваринництві – 21%, будівництві – 16%, ремонтному й технічному обслуговуванні машин і устаткування – 14%, в транспорті – 11%, деревообробці і лісозаготівлі – 3%, харчовій промисловості, молочній галузі – 0,5%, інші – 6% [2].

На сьогодні в Україні існує державна система охорони праці, яка на законодавчому рівні визначена Законом України «Про охорону праці», Кодексом законів про працю України, Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, дотримання яких дає змогу роботодавцю створити на виробництві безпечні умови праці. Система забезпечення охорони та безпеки праці на виробництві поділяється на систему запобіжних заходів та систему засобів запобігання захворюванням на виробництві.

Згідно з законом «Про охорону праці» власник, з використанням нормативно-правових і нормативно-технічних документів, розробляє систему управління охороною праці, яка спрямована на гарантування безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, профілактики виробничого травматизму, профзахворювань та аварій.

Небезпечні чинники часто призводять до травми, а шкідливі чинники – до захворювання. Тільки з організаційних причин відбувається близько 80% всіх нещасних випадків на виробництві. Але підвищити виробничу безпеку неможливо за допомогою одних лише організаційних заходів. В системі заходів щодо профілактики травматизму істотна роль приділяється розробці та впровадженню комплексних програм безпеки праці.

В результаті дослідження виявлено, що для запобігання випадкам виробничого травматизму необхідно активізувати розробку і впровадження заходів з охорони праці не тільки за організаційними напрямками, а також за

технічними, санітарно-гігієнічними та медико-профілактичними напрямками. Це, модернізація технологічного обладнання; впровадження і контроль за ефективністю використання пристроїв автоматичного та дистанційного керування виробничим обладнанням, за ефективністю використання пристроїв, що захищають працівників від небезпечних та шкідливих чинників виробничого середовища, інші напрямки.

Розробка заходів щодо запобігання виробничому травматизмі та професійним захворюванням є головною метою всіх ланок управління. Зазначимо, що комплекс заходів, спрямованих на забезпечення належних, здорових та безпечних умов праці повинен розвиватися одночасно зі зростанням обсягів виробництва, розроблятися з урахуванням перспективного плану розвитку підприємства [3].

При правильній організації праці, дотриманні технологічної і трудової дисципліни процес виробничої діяльності відбувається без випадків травматизму, професійних захворювань та аварій, а при відхиленні від затвердженої технології робіт, порушенні режимів експлуатації обладнання, техніки безпеки та виробничої санітарії можуть виникати ситуації, що спричиняють травмування або професійні захворювання.

Виробничий травматизм і професійні захворювання завдають шкоди постраждалим, знижують їхню працездатність, перешкоджають підвищенню конкурентоспроможності підприємства. На основі проведеного дослідження можна констатувати: виробничий травматизм є однією з найважливіших медико-соціальних проблем сучасності, що трапляється в людей у процесі виконання ними професійних обов'язків. Актуальність проблеми травматизму постійно зростає [2,3].

Отже, для запобігання нещасним випадкам на виробництві, викликаних умовами праці, необхідно проводити профілактичні заходи. З метою ефективного проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, які загрожують життю і здоров'ю працівників керівники підприємств повинні не тільки розробляти програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, але ж і своєчасно виконувати всі його заходи.

Список використаних джерел

1. Курепін В. М. Актуальні питання охорони праці в енергетичній галузі України / В. М. Курепін, В. М. Курепін // Сучасні проблеми землеробської механіки : матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 119-й річниці з дня народження академіка Петра Мефодійовича Василенка, м. Миколаїв, 17 – 19 жовтня 2019 р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 199 – 201.
[URL:http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6409](http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6409) (дата звернення 18.02.2020).

2. Радіонов М. О. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства / М. О. Радіонов, Д. Д.

Марченко, В. М. Курепін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2019. - Вип. 1 (101). - С. 111-117. - DOI: 10.31521/2313-092X/2019-1(101)-16.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6105> (дата звернення 18.02.2020).

3. Курепін В.М. Комплексна безпека підприємств, як складова системи управління, уклад. В.М. Курепін, К.М. Горбунова, // Актуальні питання техногенної та цивільної безпеки України : матеріали I Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 21-22 вересня 2018 р.- Миколаїв : Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2018. – С. 21 – 23.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6414> (дата звернення 18.02.2020).